

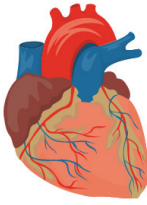
CONSELLS PRÀCTICS SOBRE ELS CORTICOIDES

Què són els corticoides?

Els glucocorticoides, corticosteroides o corticoides són un tipus d'hormones que produeixen les nostres glàndules adrenals, essent el més important el cortisol. Aquestes substàncies són essencials per la vida i regulen funcions cardiovasculars, metabòliques, immunològiques, i homeostàtiques.

Els glucocorticoides tenen, a més, potents propietats antiinflamatòries i immunosupressores, especialment quan s'utilitzen a dosis farmacològiques. És per aquest motiu que s'han utilitzat àmpliament per tractar diferents malalties inflamatòries, entre elles les que afecten la pell.

Els corticoides es poden utilitzar per via sistèmica (pastilles o injeccions) o per via tòpica en forma de cremes, com és el cas dels processos cutanis.

Corticoides tòpics. Quan cal utilitzar-los?

Els corticoides només es poden utilitzar quan un metge ho indiqui i sempre seguint les instruccions en quant a freqüència, forma d'aplicació i durada del tractament. Poden estar indicats en qualsevol procés inflamatori que afecti la pell com poden ser les dermatitis, la psoriasi, el líquen pla, les picades, entre molts altres.

Per què són tan temuts els corticoides?

Els corticoides en general i en particular els tòpics són una medicació eficaç i segura si s'utilitzen quan estan indicats i seguint les instruccions mèdiques. Com qualsevol medicació pot tenir efectes secundaris inherents a la substància en sí però que es poden minimitzar si s'utilitzen de forma adequada.

Els efectes adversos més importants, responsables de la fòbia social a aquestes substàncies, són molt poc freqüents quan s'utilitzen de forma tòpica i només es produeixen quan es realitzen tractaments perllongats amb corticoides d'alta potència. L'efecte secundari més greu és la supressió de l'eix hipotàlam-hipofisi-adrenal (és a dir, que el cos deixa de produir cortisol perquè s'està administrant com a medicament). Altres efectes secundaris dels corticoides administrats per via sistèmica són l'increment del risc d'osteoporosi, inhibició del creixement, debilitat muscular, augment de pes, augment del risc d'infecció, diabetis mellitus, cataractes i alentiment en el procés de cicatrització de les ferides.

Amb els corticoides tòpics, hi ha risc d'absorció sistèmica?

Si els corticoides tòpics s'apliquen de forma adequada l'absorció sistèmica acostuma a ser molt baixa i en molts casos insignificant. El grau d'absorció dependrà de la substància (del tipus concret de corticoide) i del vehicle (solució mínima absorció, ungüent màxima absorció), de l'extensió de la superfície on s'han d'aplicar, de la zona del cos (com més fina sigui la pell més absorció), del gruix de la capa de crema aplicada i de si fem o no oclusió (posar un embenat o apòsit al voltant de l'àrea on hem aplicat la crema).

Són segurs els corticoides tòpics en embarassades?

Com la majoria de fàrmacs, abans de ser utilitzats durant l'embaràs cal valorar el risc-benefici d'administrar-los. Donat que l'absorció quan s'apliquen en zones localitzades de la pell és baixa, es poden administrar sense risc durant curts períodes de temps quan el procés cutani ho requereixi, però sempre sota prescripció mèdica.

Totes les cremes amb corticoides són iguals?

No, cada preparat conté un tipus de corticoide (de potències totalment diferents) i pot presentar-se en diferents formes gal·lèniques (solució, emulsió, crema, pomada, ungüent). És molt important quin corticoide i quina forma gal·lènica s'utilitza en cada cas, doncs no són tots igual de potents ni tenen els mateixos efectes secundaris, de forma que cal escollir quin utilitzem en cada situació, tenint en compte el tipus de lesió, la localització i l'edat del pacient.

Quins són els efectes secundaris locals?

L'ús crònic de les cremes de corticoides sense períodes de descans o quan s'apliquen de forma inadequada pot produir atròfia (aprimament) de la pell, aparició d'estries i de telangièctasis, així com potencials efectes secundaris sistèmics.

Són segurs els corticoides tòpics en nens?

Aplicats correctament són preparats molt segurs. Cal tenir en compte que els nens i especialment els lactants, tenen la pell més fina i una superfície cutània proporcionalment més àmplia, per tant el risc d'absorció sistèmica dels corticoides tòpics pot ser superior que en l'adult. Per aquest motiu caldrà escollir adequadament el corticoide que s'utilitza (baixa potència i evitar els de potència alta o molt alta), evitar l'aplicació sobre zones extenses i durant llargs períodes de temps.

No existeix cap evidència científica sobre l'eficàcia de medicacions orals (amb l'objectiu "d'augmentar les defenses") en individus amb berrugues víriques nombroses i persistents.

Es pot ser al·lèrgic als corticoides?

Encara que els corticoides s'utilitzen sovint per tractar processos de tipus al·lèrgic, hi ha persones que poden tenir al·lèrgia a determinats grups de corticoides. En aquests casos en poden realitzar proves d'al·lèrgia per determinar quin és el tipus implicat i quins altres es poden administrar amb seguretat.